
Θέμα: Η πορεία της ΕΠΑ, και κριτική.

Εισηγητής: Διεύθυνση Πολ. Σχεδιασμού, Όλγα Μουτζαλιά.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Επιχείρηση Πολεοδομική Ανασυγκρότηση. Μια επιχείρηση που φιλοδοξούσε να αντιμετωπίσει και να λύσει τα μεγάλα προβλήματα στον αστικό χώρο, από τις πρωτεύουσες, ως τις δυναμικές κωμοπόλεις και τα χωριά, την παραθεριστική κατοικία, την εκτός σχεδίου δόμηση, τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς, τα τοπικά ρυμοτομικά για κάλυψη κοινωφελών χρήσεων και κοινοχρήστων χώρων.

Με κατευθύνσεις και επιλογές, όπου η νέα αντίληψη του σχεδιασμού πρόσδιδε άλλη διάσταση και χαρακτηριστή και εμπεριείχε προοπτικές γρήγορης εφαρμογής.

Χαρακτηρίστηκε γι' αυτό, ιστορική πηγή, σταθμός στην ιστορία της πολεοδομίας και χωροταξίας της Ελλάδας. Δύο έννοιες, που ως τότε αγνοούσαν ακόμη και οι φοιτητές των Πολυτεχνικών Σχολών, πόσο μάλλον οι απλοί πολίτες.

Η Πολεοδομία, από απλή διαχείριση του χώρου, φωτίζεται από μία άλλη οπτική.

Νέες πρακτικές, μέσα από διαδικασίες συμμετοχής, κινητοποιήσεις όλων των κοινωνικών φορέων, δραστηριοποίηση του συνόλου του επιστημονικού δυναμικού. Ένα σύνολο δουλειάς, που άγγιζε όλα τα επίπεδα του σχεδιασμού, με ρυθμούς ασυνήθιστους για τη Δημόσια Διοίκηση.

Η δομή και η λειτουργία του υπουργείου, προσαρμόστηκε στις νέες ανάγκες και επηρεάστηκε σε πολύ σημαντικό βαθμό.

Η υπόθεση ΕΠΑ, ήταν μία πολυσήμαντη πράξη, με την οποία επιχειρήθηκε η εφαρμογή της νέας κοινωνικής και πολιτικής αντίληψης, του συνόλου του χώρου και των δομών.

Το περιεχόμενό της, πολύπλευρο.

Με την οργάνωση του παραγωγικού χώρου των πόλεων, βιομηχανικών, βιοτεχνικών ζωνών, ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ, ζωνών χονδρεμπορίου, εξέφρασε την παραγωγική διάσταση του σχεδιασμού.

Με τον καθορισμό όλων των προτεραιοτήτων παρέμβασης και τον αναλυτικό σχεδιασμό, έγινε πράξη προγραμματισμού. Με την επίλυση των κρίσιμων προβλημάτων αυθαιρέτων, υποβαθμισμένων περιοχών κατοικίας, κοινωνικής υποδομής κ.λπ. και την αποκατάσταση της κοινωνικής λειτουργίας της πόλης, μέσα από την ανασυγκρότηση του κυττάρου της, της γειτονιάς, έγινε πράξη κοινωνική.

Με την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, της ιστορικής μνήμης, την αισθητική ανάδειξη της πόλης, την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, και της ποιότητας της ζωής, απέκτησε ο σχεδιασμός ποιοτική διάσταση.

Με την οχύρωση της πόλης, από κάθε θεομηνία, έγινε πράξη προστασίας. Με τις ποιοτικές παρεμβάσεις, στη δομή των ελληνικών οικισμών, έγινε πράξη τέχνης.

Τέλος με την κατοχύρωση των συμμετοχικών διαδικασιών λαού και τοπικής αυτοδιοίκησης, έγινε πράξη πολιτική.

Στα πλαίσια αυτά, ξεκίνησε ένας παράλληλος σχεδιασμός, σε όλα τα επίπεδα: χωροταξικός — πολεοδομικές παρεμβάσεις στον αστικό χώρο — μελέτες πολεοδομικών ρυθμίσεων — ρυμοτομικά σχέδια πόλεων και χωριών — ρύθμιση του περιαστικού χώρου — πράξεις εφαρμογής — τοπικά ρυμοτομικά σχέδια — παραθεριστική κατοικία και που λειτούργησαν σε σχέση αμφίδρομης τροφοδότησης αναλυτικών στοιχείων και αξιοποίησης των δεδομένων.

Σήμερα, 10 χρόνια μετά το ουσιαστικό ξεκίνημα της ΕΠΑ, είμαστε σε θέση να κάνουμε απολογισμό.

Εμείς, οι μηχανικοί του ΥΠΕΧΩΔΕ, που ασχοληθήκαμε αποκλειστικά σχεδόν με την ΕΠΑ, έχουμε τη γνώμη, συνεκτιμώντας τα υπέρ και τα κατά της επιχείρησής αυτής, ότι η ζυγαριά βαραινεί προς τα θετικά.

Μέσα σε αυτήν τη δεκαετία υλοποιήθηκαν αρκετοί στόχοι.

Ο πρώτος και άμεσα αντιληπτός στόχος, είναι η έ-

γκριση και θεσμοθέτηση των γενικών σχεδίων οργάνωσης, των σχεδίων που έβαζαν τους γενικούς στόχους ανάπτυξης σε επίπεδο πόλης και ευρύτερης περιοχής αυτής.

Τα σχέδια αυτά, που ονομάστηκαν στη γλώσσα της ΕΠΑ, ΓΠΣ, και που σήμερα εγκρίθηκαν 368 στο σύνολο της χώρας, ενώ εκκρεμεί ακόμα η έγκριση 102.

Δεύτερος στόχος, η έγκριση των περιοχών επέκτασης, που καθορίζονταν μέσα στα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια και που εδώ τα νούμερα είναι αρκετά εντυπωσιακά, αν λάβει κανείς υπόψη τις αντικειμενικές δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν. Για το σύνολο της χώρας, έχουν λοιπόν εγκριθεί 210.176 στρέμματα πρώτης κατοικίας και μέλλουν να εγκριθούν 198.722 στρέμματα, των οποίων όμως οι μελέτες είναι σε αρκετά προχωρημένα στάδια. Επίσης έχουν εγκριθεί 37.178 στρέμματα δεύτερης κατοικίας στην Αττική, ενώ είναι σε σημαντική πρόοδο 37.379 στρέμματα ακόμη για την Αττική.

Σε επίπεδο χώρας, είναι έτοιμες μελέτες δεύτερης κατοικίας, 7.000 στρεμμάτων, ενώ οικισμοί κάτω των 2.000 κατοίκων, έχουν οριοθετηθεί κατά ποσοστό 80% στο σύνολο της χώρας. Μέχρι σήμερα δηλαδή, έχουν οριοθετηθεί, με Αποφάσεις Νομαρχών, 8.000 οικισμοί και έχει εγκριθεί η πολεοδομική μελέτη για 160 από αυτούς.

Ο τρίτος στόχος, είναι η θεσμοθέτηση των Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου.

Εδώ ο απολογισμός είναι αισθητά φτωχότερος. Έχουν θεσμοθετηθεί μόνον 52 ΖΟΕ, στο σύνολο της χώρας. Πλην όμως, η εκπόνηση των μελετών ΖΟΕ, με στόχο τη ρύθμιση των χρήσεων, στην περιοχή ακτινοβολίας των πόλεων, κυρίως, ακόμα και στις περιπτώσεις που αυτές δε θεσμοθετήθηκαν, λειτούργησε και λειτουργεί, σαν κατευθυντήριος άξονας για την περαιτέρω σωστή ανάπτυξη των περιοχών αυτών, υποκαθιστώντας σε πολλές περιπτώσεις, τα κενά του χωροταξικού σχεδιασμού. Αλλά πέρα από τα νούμερα των εγκρίσεων, υπάρχουν και άλλα χειροπιαστά θετικά της ΕΠΑ, όπως:

1. Η αναβάθμιση των πόλεων μέσα από τον οργανωμένο σχεδιασμό. Μέσα από το σχεδιασμό των Γενικών Πολεοδομικών, η πόλη απέκτησε μία οργανωτική μορφή, μία κατανομή χρήσεων άρρηκτα συνδεδεμένη με τους στόχους ανάπτυξης και τον προγραμματισμό για την πενταετία ή και τη δεκαετία ακόμα.

Προγραμματίστηκαν τα μεγάλα έργα, σε επίπεδο πόλης και σε επίπεδο περιφερειακού χώρου, αναδείχθηκαν οι πρωταρχικές ανάγκες για έργα υποδομής, και έγινε ιεράρχηση των αναγκαιοτήτων αυτών.

2. Έγινε συνείδηση του κόσμου, και των ΟΤΑ, η αναγκαιότητα των συμμετοχικών διαδικασιών με διαφάνεια και ειλικρίνεια. Επίσης, έγινε συνείδηση η αναγκαιότητα για εισφορά σε γη και χρήμα, ένας θεσμός, που παρά τις όποιες αντιδράσεις συνάντησε στα πρώτα στάδια, σήμερα αποτελεί πλέον επέμβαση κατά κανόνα, κοινωνικά αποδεκτή.

3. Υιοθετήθηκαν από τους φορείς, τα βασικά για την

πόλη, έργα υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού, που προέκυψαν από τις μελέτες των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων.

4. Εντάχθηκαν στα προγράμματα ΟΤΑ, Νομαρχιών, ΥΠΕΧΩΔΕ, τα μεγάλα κυκλοφοριακά έργα, οι παρακάμψεις των πόλεων, οι περιφερειακοί δρόμοι, τα δίκτυα πεζοδρόμων και οι διαμορφώσεις σημαντικών χώρων αναψυχής και κοινωνικής ζωής.

Υπάρχουν όμως και πολλά αναμενόμενα, που δεν προέκυψαν, όπως, η ισορροπία προσφοράς και ζήτησης γης και στέγης, με αποτέλεσμα τη μείωση των τιμών της γης. Το σταμάτημα κατασκευής αυθαιρέτων, η καταστολή ζήτησης και διαπραγμάτευσης τυχαίων εγκαταστάσεων κυρίως τουρισμού και βιομηχανίας.

Δε λειτούργησαν οι πρωτοποριακοί για την Ελλάδα μηχανισμοί, που έθετε ο νόμος 1337/83.

Αναλυτικότερα, στο θέμα αυτό μπορεί κανείς να δει, ότι οι πολεοδομικοί μηχανισμοί, που είχαν σαν βασικό στόχο τη δημιουργία ενός φορέα ανάπτυξης, ο οποίος θα αναβάθμιζε και θα αξιοποιούσε κάποιες περιοχές, απέτυχαν εντελώς, άλλοι που είχαν σαν στόχο την οικονομική ανάπτυξη, δε λειτούργησαν για αντικειμενικούς λόγους έλλειψης οικονομικών πόρων.

Λειτούργησαν μόνον τα άρθρα εκείνα, του Ν. 1337/83, που έδιναν prim στον ιδιώτη, όπως ο θεσμός της οικογενειακής στέγης, το ενεργό ΟΤ, το άρθρο 25 για τις αρτιότητες.

Επίσης, δεν πραγματοποιήθηκε η ουσιαστική συμμετοχή στη διαδικασία λήψεων αποφάσεων στο σχεδιασμό, σε όλα τα επίπεδα, όπως γειτονιά, (με τις πολεοδομικές επιτροπές γειτονιάς), τα Συνοικιακά Συμβούλια, τα Διαμερισματικά Συμβούλια, παρά το γεγονός, ότι τα πρώτα χρόνια δόθηκε μεγάλη έμφαση στα θέματα αυτά. Ενεπλάκησαν φορείς και είχε φανεί ότι θα υπήρχε αλλαγή, στον τρόπο διάρθρωσης της εξουσίας.

Αντίθετα, παρέμειναν σε ισχύ και λειτουργία, οι συμμετοχικές διαδικασίες που υπήρχαν παλιά, με το Νομοθετικό Διάταγμα του 1923.

Εκτός αυτών, υπάρχουν και ορισμένα προβλήματα, που εμφανίζονται σε κάποιες μελέτες, όπως κακό ποιοτικό αποτέλεσμα των μελετών, που αντανάκλα όχι ένα βαθύτερο ψάξιμο των δεδομένων, με προοπτικές σωστής ανάπτυξης, όπως θα έπρεπε, αλλά αντίθετα ένα γρήγορο ξεπέταγμα της μελέτης, για να παραδώσουμε και να πληρωθούμε.

Βέβαια, εδώ θα πρέπει να αναγνωριστεί, ότι στις περισσότερες μελέτες, τα αποτελέσματα ήταν πολύ καλύτερα από τις αμοιβές, που αυτές πληρώθηκαν.

Μη εφικτότητα και εφαρμοσιμότητα των προτάσεων που απορρέει από τη γρήγορη και όχι ουσιαστική αντιμετώπιση των προβλημάτων ή και σε άλλες φορές από τη λαθεμένη παρέμβαση κάποιων ΟΤΑ.

Επίσης σποραδικά αντιμετωπίζονται. Μη υιοθέτηση από τους ΟΤΑ και άλλους φορείς, των βασικών έργων της πόλης, με αποτέλεσμα την καταστρατήγηση των επιλογών του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου και τις

συνεχείς προτάσεις για τροποποιήσεις αυτών ή ακόμη και παράτυπη καταστρατήγηση των κατευθύνσεων των Γ.Π.Σ. μέσα από αποφάσεις ΟΤΑ και νομάρχη, στις πολεοδομικές μελέτες.

Αδράνεια στην ενεργοποίηση των Γ.Π.Σ. και των στόχων τους.

Έλλειψη ενημέρωσης για τρόπους εφαρμογής και δυνατότητων χρηματοδότησης, από οικονομικά προγράμματα ΕΟΚ κ.λπ.

Ένα σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίστηκε και ακόμη δεν έχει ξεπεραστεί, είναι η έλλειψη δασικού κτηματολογίου, με αποτέλεσμα τη συνεχή διαπραγμάτευση δασικών ή μη εκτάσεων, που εντάσσονται σε σχέδιο, και όπου απαιτείται συνυπογραφή Υπουργού Γεωργίας, για τις μελέτες, αυτή αποτελεί την πιο συνηθισμένη τροχοπέδη στην εξέλιξη και την έγκριση των μελετών.

Τέλος, δεν πρέπει να παραλείψουμε την επισημάνση ότι η επιχείρηση αυτή, που είχε σαν προοπτική τη γρήγορη εφαρμογή, με τις ελλείψεις, τις σημαντικές καθυστερήσεις, 10 χρόνια μετά, έχει κουράσει και φθείρει αρκετά τους συντελεστές της.

Τώρα όμως, που ο πνευματικός πατέρας της επιχείρησης αυτής, ο Αντώνης Τρίτσης, δεν είναι πια εδώ να στηρίξει και να προωθήσει τη συνέχεια, όλοι εμείς έχουμε τη γνώμη, ότι εκτός από την κριτική που θα κάνουμε, πρέπει να σταθούμε και θετικά απέναντι στη συνέχιση του μεγάλου έργου.

Πρέπει ακόμα και τώρα, να προσπαθήσουμε να βρούμε τρόπους επικοινωνίας, μεταξύ εκείνων που συμμετέχουν, σε όλα τα βήματα των διαδικασιών, από την πολιτική ηγεσία, μέχρι τον απλό πολίτη.

Πρέπει να διαφυλάξουμε τα όποια θετικά πετύχαμε και να αγωνιστούμε, ώστε η συνέχιση του έργου να έχει και προοπτικές συνεχούς βελτίωσης και επανασυμπεριφοράς του αρχικού σχεδιασμού, με τα νέα δεδομένα.

Θεωρούμε ότι υπάρχει ακόμα χρόνος, για την υλοποίηση των στόχων, που αναλυτικά παραθέτουμε πιο κάτω, αρκεί να υπάρξει σωστή συνεργασία, θέληση και σθεναρή αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Στόχοι μας

1. Επικαιροποίηση και σωστή ανασύνταξη των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων, με διόρθωση των τυχόν σφαλμάτων, που εντοπίστηκαν στην πορεία του προγράμματος και εφαρμογή τους σύμφωνα με τη δυναμική του κάθε χώρου και όχι σποραδική και τυχαία τροποποίησή τους με γνώμονα την ικανοποίηση μεμονωμένων αιτημάτων.

2. Ενεργοποίηση των Γ.Π.Σ., με ένταξη των κυριότερων επιλογών τους, σε συγκεκριμένα προγράμματα ανάπτυξης με στόχο τη σταδιακή υλοποίησή τους.

3. Ολοκλήρωση των μελετών επέκτασης και αναθεώρησης, χωρίς να ξεφεύγουν από τις κατευθύνσεις των Γ.Π.Σ., και να προωθηθούν άμεσα στο στάδιο εφαρμογής τους. Αξίζει να σημειωθεί εδώ, ότι από τη μέ-

χρι τώρα πορεία και με αφορμή την επεξεργασία των πράξεων της Διοίκησης, από το Συμβούλιο της Επικρατείας, έχει παράλληλα αναπτυχθεί πολύτιμη νομολογία και γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας επί θεμάτων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού.

Οι γνωμοδοτήσεις αυτές, ανεξάρτητα από τα όποια προβλήματα παρενέβαλαν στη μέχρι τώρα πρακτική, αποτελούν μοναδικά εργαλεία-οδηγούς, για τις θέσεις και υποχρεώσεις της Πολιτείας, στα χωροταξικά και πολεοδομικά προβλήματα.

Πιστεύουμε δε, ότι εισάγουν μια νέα αντίληψη, στην ποιότητα του σχεδιασμού, σε όφελος και υπέρ της αναβάθμισης του οικιστικού χώρου, αφού η όλη φιλοσοφία τους εδράζεται στις αρχές του άρθρου 24 του Συντάγματος, για την προστασία του περιβάλλοντος, τη χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση της χώρας.

4. Να ενταχθούν τα μεγάλα έργα σε προγράμματα χρηματοδότησης και υλοποίησης και να μη χρησιμοποιούνται οι χρηματοδοτήσεις περιστασιακά. Εδώ κυρίαρχο ρόλο, πρέπει να παίξει η περιφέρεια, η Νομαρχία, οι ΟΤΑ.

5. Αξιοποίηση όλων των δεδομένων, με βάση τους ηλεκτρονικούς μηχανισμούς, που εντάσσονται στη νέα τεχνολογία.

Στη νέα φάση, μετά την ΕΠΑ, ο πολεοδομικός σχεδιασμός, αρχίζει να μπαίνει στην ηλεκτρονική εποχή. Οι πολεοδομικές παράμετροι, μηχανογραφούνται σε βάσεις δεδομένων, και αξιοποιούνται επιτελικά και λειτουργικά, με τη χρήση του γεωγραφικού συστήματος πληροφοριών ARC/INFO.

Η Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού, παρά τις περιορισμένες δυνατότητες του εξοπλισμού της, βρίσκεται ήδη μεταξύ των πρώτων, στο άνοιγμα του δρόμου, για την πρακτική εφαρμογή στον πολεοδομικό σχεδιασμό, της νέας αυτής τεχνολογίας. Ενθαρρυντικό είναι μάλιστα το γεγονός, ότι στη Δεύτερη Πανελλήνια Συνάντηση Χρηστών των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών, στις 7 και 8 Δεκεμβρίου στο Ευγενίδειο, η Διεύθυνσή μας απέσπασε το πρώτο βραβείο και επιλέχθηκε για συμμετοχή, στη διεθνή συνάντηση χρηστών στο Λος Άντζελες.

Έτσι, σιγά-σιγά, θα ολοκληρώνεται μία συνολική προσέγγιση που αφορά την ψηφιοποίηση και επεξεργασία χαρτών, αλληπάλληλων κλιμάκων, από 1:250.000 ως 1:5.000 (Ελλάδα, νομός, ευρύτερη περιφέρεια, πόλη, οικοδομικό τετράγωνο, κτίρια).

Μερικά σκόρπια συνοπτικά παραδείγματα:

— Τα παραδοσιακά κτίρια: το κάθε ένα αντιστοιχεί σε μία μηχανογραφημένη καρτέλα με τα στοιχεία του και (στο μέλλον) με τη φωτογραφία του. Η θέση του απεικονίζεται στον ψηφιοποιημένο χάρτη με τα οικοδομικά τετράγωνα.

— Στο επίπεδο της πόλης, ο ψηφιοποιημένος χάρτης (1:5.000), εμφανίζει τα όρια των τομέων συντελεστών δόμησης, υψών, άλλων όρων δόμησης, (αρτιότητες,

κάλυψη κ.λπ.) και συμπληρώνεται προοδευτικά με τις χρήσεις γης, τις ζώνες κινήτρων, το κύριο οδικό δίκτυο κ.λπ. Η διευκόλυνση, στο λειτουργικό αλλά και στο επιτελικό επίπεδο είναι εμφανής (συνολικές δομησιμες επιφάνειες, «μπρούτο» συντελεστής κ.λπ.).

— Στο επίπεδο της ευρύτερης περιφέρειας, (όπως π.χ. είναι η πρόταση για τη ΖΟΕ Δελφών, που επεξεργάστηκε η Υπηρεσία):

Το Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών επιτρέπει την εύκολη και ορθολογική διαχείριση των προτάσεων για τις διάφορες ζώνες και τη διερεύνηση της ανάλυσης στο χώρο των τριών διαστάσεων (ανάγλυφος χάρτης, μελέτη ορατότητας κ.λπ.).

— Στο επίπεδο του νομού και της χώρας, καταγράφονται στον υπολογιστή και παρουσιάζονται στον ψηφιοποιημένο χάρτη χρήσιμες συνολικές πληροφορίες, (π.χ. στρέμματα, πληθυσμός, κ.λπ.) καθώς και η κάθε φορά φάση εξέλιξης της ΕΠΑ.

Η στρατηγική παρέμβαση της ΕΠΑ, έχει ανοίξει το δρόμο. Η αξιοποίησή της, με τη χρησιμοποίηση των νέων ηλεκτρονικών τεχνικών, έχει ήδη ξεκινήσει. Η σημερινή αρχική φάση του κτισίματος των βάσεων δεδομένων και της ψηφιακής χαρτογραφικής υποδομής, είναι επίπονη και χρονοβόρα. Υπάρχει όμως η γνώση και η θέληση. Όπως και να έχει, λίγο νωρίτερα ή λίγο αργότερα, ο πολεοδομικός σχεδιασμός για τη χώρα, μπαίνει σε νέα εποχή.

Τέλος, επισημαίνουμε ότι τώρα που ο πρωτοπόρος της επιχείρησης αυτής δεν είναι πια μαζί μας, οφείλουμε όλοι οι εμπλεκόμενοι στην ιστορία της ΕΠΑ, α-

πό τον ιδιώτη μηχανικό μελετητή, τους ΟΤΑ, τις Νομαρχίες, το Τεχνικό Επιμελητήριο, την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ, να στηρίξουμε τη συνέχιση της επιχείρησης, μέχρι την ολοκλήρωσή της, ώστε να μπούμε στη νέα χιλιετηρίδα, που ανοίγεται στους ορίζοντες, έχοντας κάνει ένα σημαντικό έργο. Γιατί αν τελικά έχουμε όλοι μαζί κερδίσει κάτι βασικό από την ΕΠΑ, είναι αυτή η γνώση της ανάγκης για σχεδιασμό, για οργάνωση του χώρου, η συνειδητοποίηση της κοινωνικής διάστασης του σχεδιασμού, με άμεση προτεραιότητα στα θέματα περιβάλλοντος, ώστε να είμαστε σε θέση, να προασπίσουμε την ποιότητα της ζωής μας στις πόλεις και τα χωριά. Ευχαριστώ.

Πρόεδρος: Ας μου επιτραπεί πέραν του να ευχαριστήσω την εισηγήτρια για το αντικείμενο, να εκφράσω και τα συγχαρητήριά μου, για τον τρόπο που άγγιξε το θέμα και την πληρότητα, με την οποία το παρουσίασε. Παρακαλώ τη συνάδελφο κυρία Αναϊρούση, να έρθει στο βήμα, για τη δική της εισήγηση.

Ζητώ συγγνώμη, είναι η κυρία Κουτσουνάκη, με θέμα: «ΕΠΑ, 10 χρόνια μετά, πραγματικότητα και προοπτικές, πράξη εφαρμογής».